

Krystian Bieś

**NOWE MEDIA A SEKSUALNOŚĆ –
WPROWADZENIE DO TEMATYKI.
SEKSUALNOŚĆ JEDNOSTKI I JEJ ODNIESIENIA
W NOWYCH MEDIACH**

Wstęp

Wraz z rozwojem technologicznym i postępowaniem ludzkiego geniuszu człowiek zyskał nowe metody i techniki komunikowania się, a także możliwość dostępu do nieograniczonych baz danych, informacji. Rozwój technologii spowodował, że dostępność treści przekazywanych przez nowe media, rozumiane jako wszelkiego rodzaju technologie ukazujące się od połowy lat 80. XX wieku, pozwoliły człowiekowi na głębsze poszukiwanie informacji na interesujące go tematy, tym samym doprowadzając do polepszenia wiedzy i świadomości wśród pojedynczych jednostek.

Sklania to do podjęcia ogólnej refleksji na temat *nowe media a sposób postrzegania seksualności przez młodych ludzi*, ponieważ to właśnie wpływ nowych mediów i rozwój technologiczny społeczeństwa w dużej mierze przyczynia się do zmian świadomości młodych ludzi. Jak pokazują badania NASK pt. *nastolatki wobec Internetu 3.0* przeprowadzone w 2017 roku, prawie każdy młody człowiek korzysta z nowych technologii, a głównie z internetu, jedynie 0,7% badanych deklaruje, że nie korzysta z internetu¹. Powszechność dostępu i korzystania z nowych technologii powoduje po części samoistne kreowanie wizji, obrazu świata, ponieważ dostępność różnego rodzaju filmów, baz danych,

---

¹ W. Kamieniecki i in. *Nastolatki 3.0*, NASK – Instytut Badawczy, Warszawa 2017, s. 4.

zdjęć czy samych portali zawierających informację powoduje kreowanie skontekstyzowanych postaw u młodych ludzi, np. tolerancji, postawy wobec Kościoła, religii, wobec polityki, poglądów itp.².

Współczesne podejście młodych ludzi do tematu związanego z seksualnością jest o tyle ciekawe, że kreowana przez dzisiejszy zglobalizowany świat postawa wobec ludzkiej płciowości i seksualności stała się tematem dość powszechnym i szeroko rozumianym. Współczesny świat w znaczący sposób rozszerzył zamysł pojmowania świata, a treści i obrazy kreowane w mediach za sprawą nowych technologii sprawiają, że seksualność staje się tematem powszechnym, towarzyszącym człowiekowi już od najmłodszych lat, np. poprzez emisje reklam zawierających nagość i ukrytą nagość w czasie korzystania z telewizji przez dzieci.

Pojęcie nowych mediów

1.1. Klasyfikacja mediów

Kluczowym zagadnieniem koncepcji *nowych mediów* jest zrozumienie wcześniej powstałych technologii przekazu na odległość, których pojawienie się na przełomie XIX i XX w. odmieniło całkowicie znaczenie samej terminologii mediów i stało się tym samym jego niepisaną definicją³. Zdaniem Załubskiego termin *media* odnosi się do środków komunikacji masowej rozumianych jako prasa, radio i telewizja, które tworzą powszechnie dostępne dla większego grona osób treści związane z informacją i rozrywką⁴.

Załubski przyjmuje trzystopniową klasyfikację mediów, są to⁵:

- **środki wyrażania**, w tym wszelkiego rodzaju komunikaty werbalne i niewerbalne, czyli mowa, gesty, mimika itp.
- **środki rejestracji** rozumowane jako wszelkiego rodzaju nośniki danych, dzięki którym można przechowywać dane i materiały utrwalające wizerunek.
- **środki transmisji**, czyli technologie, których zadaniem jest powielać i przekazywać/nadawać zarejestrowany sygnał.

Jak dowodzą niektórzy badacze, pojęcie *mediów* jest na tyle szerokie, że możemy stosować do jego podziału kilka kategorii/grup. Pierwszą z nich jest kategoria środków przekazu, gdzie media dzielimy na telewizję, prasę, radio, internet itp. Kolejny podział *mediów* bierze pod uwagę funkcję, jaką dane

---

² Tamże, s. 7.

³ M. Bartosik-Purgat, *Nowe media w komunikacji marketingowej przedsiębiorstw*, Warszawa 2019, s. 71–106.

⁴ J. Załubski, *Media i medioznawstwo. Studia i szkice*, Toruń 2006, s. 9.

⁵ Tamże, s. 11.

medium spełnia i tutaj wyróżniamy np. funkcję rozrywkową, edukacyjną itp. *Media* również możemy dzielić ze względu na formę odbioru, czyli czy to będzie przekaz dźwiękowy, pisemny, obrazowy itp. Stosuje się również podział ze względu na sposób oddziaływania, rozumiany tutaj jako środek oddziaływania na np. zmysły (wzrok, słuch itp.), najprościej mówiąc, tego rodzaju podział jest w głównej mierze nastawiony na wrażenia/odczucia osobiste człowieka⁶.

Przyjmuje się również grupowanie nowych *mediów* na tradycyjne i nowoczesne, gdzie *media tradycyjne* rozumiane są jako wszelkiego rodzaju środki komunikacyjne umożliwiające przekaz docelowych treści adresatowi bez możliwości otrzymania informacji zwrotnej, natomiast nowe media definiuje się jako zjawisko nowo powstałych technologii komunikacji medialnej, które umożliwiają nawiązanie dialogu pomiędzy nadawcą a odbiorcą. Dlatego zasadniczą różnicą w tym podziale na stare i nowe środki komunikacji jest kontakt lub jego brak z docelowym adresatem i możliwość otrzymania wiadomości zwrotnej⁷.

Tempo przepływu istotnych dla odbiorcy informacji odgrywa istotną rolę w dzisiejszym pozyskiwaniu wiedzy i informacji, dlatego również same media możemy podzielić ze względu na szybkość przepływu informacji. Wyróżniamy media wolnego kroku i szybkiego kroku. Do pierwszej kategorii możemy zaliczyć prasę oraz książki, ponieważ sam przepływ informacji w takich źródłach jest znacząco opóźniony i czasochłonny. W przypadku publikatorów szybkiego zasięgu (internet) informacja do odbiorcy dociera niemal natychmiast, a sam odbiorca ma możliwość kilkusekundowej reakcji na dany post czy wpis⁸.

Technologie mediów współcześnie wykorzystywane do przekazu wszelkiego rodzaju komunikatów możemy również podzielić ze względu na rodzaje sygnałów lub określenia stosowanych metod przekazu. Na tej podstawie wyróżniamy media analogowe i cyfrowe. Pierwsze medium charakteryzuje się sygnałem mogącym przyjmować wszelkiego rodzaju wartości, narażone jest na dużą aktywność zakłóceń, praktycznie nie do wyeliminowania. Media analogowe możemy po części porównać do mediów tradycyjnych, które w dużej mierze charakteryzują się mało stabilnym sygnałem. Do tego rodzaju mediów można zaliczyć środki masowego przekazu, tj. rysunek, malarstwo, fotografia tradycyjna, mowa, muzyka, fonografia, radiofonia, teatr, film, telewizja, pismo, drukarstwo⁹. Natomiast media cyfrowe definiujemy jako „środki służące komunikowaniu się (w najszerszym sensie), które wykorzystują elektronikę, a w szczególności układy

---

⁶ A. Kłosowska, *Kultura masowa: krytyka i obrona*, Warszawa 2006, s. 94–106.

⁷ Tamże.

⁸ M. Filipiak, *Homo Communicans. Wprowadzenie do teorii masowego komunikowania*, Lublin 2005, s. 21 – 22.

⁹ M. Hopfinger, *Rekonfiguracja komunikacji społecznej [w:] Internetowe gatunki dziennikarskie*, red. K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, Warszawa 2010, s. 11.

scalone oraz cyfrowe kodowanie sygnału do utrwalania i transmisji informacji”¹⁰. Z tego względu do mediów cyfrowych zaliczymy: strony internetowe, telewizję cyfrową (satelitarna, kablowa, naziemna), grę komputerową, fotografię cyfrową, telefonię internetową.

Podsumowując, pojęcie mediów współcześnie jest dość szeroko rozumiane, a sama klasyfikacja odbywa się na wielu płaszczyznach, z tego powodu trudno jest sklasyfikować poszczególne dziedziny mediów. Jednak można zauważyć, że pomimo zastosowania różnorodnych form grupowania środków masowego przekazu większość w zasadniczy i podobny sposób odnosi się do każdej kategorii. Jediną trudnością jest forma klasyfikacji współczesnych mediów, które w pryncypialny sposób rozwijają swoje środki przekazu, tworząc tym samym coraz to nowsze media.

1.2. Topografia nowych mediów

Termin *nowe media* to określenie powstałe w latach 60. XX w. Stanowi ono połączenie dwóch oddzielnych słów – *media* oraz *nowe*. Pojęcie mediów w szerokim znaczeniu zostało wyjaśnione w poprzednim rozdziale. Trudność pojawia się tu w próbie określenia tego, co współcześnie można objąć terminem nowych technologii w dziedzinie komunikacji. Pojęcie *nowe* pochodzi od łacińskiego słowa *novellae* i oznacza młode, świeże¹¹.

W myśl brytyjskiej analizy zjawiska *nowych mediów* pojęcie to ma szeroki wachlarz znaczeń, ponieważ może odnosić się do portali społecznościowych, ale także dotyczyć szerszego spektrum, jakim jest sieć, lub określać np. telewizję cyfrową. Pojęcie *nowych mediów* zatem jest rozumiane w szerokim kontekście, a to sam użytkownik nadaje status medium danej technologii czy wynalazkowi¹².

Amerykańscy badacze zjawisko *nowych mediów* definiują w głównej mierze jako wszelkiego rodzaju technologie powstałe pod koniec lat 80. XX w., kiedy to upowszechniono w społeczeństwie dostęp do telewizji satelitarnej. *Nowe media* to także określenie kryjące w swej nazwie zgoła odmienny wizerunek obrazu mediów tradycyjnych, służące do komunikowania się międzyludzkiego i przekazywania informacji. Precyzując, wszelkiego rodzaju technologie służące do przekazywania informacji w sposób inny niż poprzez wykorzystanie tradycyjnych środków przekazu są zaliczane do *nowych mediów*¹³.

---

¹⁰ Goban-Klas T., Sienkiewicz P., *Spółeczeństwo informacyjne: Szanse, zagrożenia, wyzwania*, Kraków 1999, s. 27.

¹¹ R. Sajna, *Nowe media – perspektywy badawcze*, „Świat Idei i Polityki” 2010, t. 10, s. 133–146.

¹² J. Dovey i in., *Nowe media. Wprowadzenie*, Kraków 2009, s. 16–17.

¹³ J. Staiger, S. Hake, *Convergence Media History*, Nowy Jork 2009.

Zdaniem J. Skrzypczak technologie komunikacji powstałe po latach 80. XX w. charakteryzujące się kluczowymi cechami, takim jak interaktywność, indywidualność, asynchronizm, powszechność itp., możemy zaliczyć do kategorii *nowych mediów*¹⁴. Podobnego zdania jest również M. Nieć, który dodatkowo poszerza pojęcie *nowych mediów* o wszelkiego rodzaju *multimedialne nośniki*, uważając tym samym, że sprowadzanie zjawiska nowych mediów jedynie do definicji określającej internet jest wręcz obraźliwe¹⁵. Zdaniem obu badaczy pojęcie nowych mediów posiada więc szerszy wymiar teoretyczny.

Zdaniem rosyjskiego uczonego pojęcie nowych mediów możemy ujmować w kategorii podstawowych środków przekazu, a dokładniej, wszelkiego rodzaju środków komunikacji medialnej udoskonalonych o technikę cyfrową. Nowe media możemy tu określić jako pojęcie ewolucyjne od mediów analogowych, które za sprawą nowoczesności przekazu zyskały miano cyfrowych, a sam przekaz danego komunikatu jest o wiele trwalszy i można go powielać. Dodatkowo kluczowym aspektem definicji nowych mediów jest wyposażenie czy uaktualnienie technologii analogowej o możliwość interaktywności, dlatego właśnie te dwa czynniki – trwałość przekazu i interaktywność – przeobraziły technologię analogową w technologię cyfrową¹⁶.

Nowe media określa się również jako technologie informacyjno-komunikacyjne lub w skrócie nowe technologie. Pojęcie to rozumiane jest jako wszelkiego rodzaju środki służące do komunikacji i przekazywania kluczowych wiadomości, które charakteryzują się „ciągłością i szybkością, ulepszonymi parametrami, miniaturyzacją, standaryzacją, niskimi kosztami oraz interaktywnością”. Istotnym aspektem w zrozumieniu nowych mediów jest cyfryzacja, czyli określenie odnoszące się do technologii, w której zastosowano zmianę sygnału z analogowego przekazu na cyfrowy, co ułatwiło wprowadzenie nowych, kluczowych cech dla rozwoju dziedziny *nowych mediów*¹⁷.

Współczesny przekaz medialny charakteryzuje się doskonałym wykorzystaniem dostępnych środków komunikacyjnych, w których często sortuje się nowe i sprawdzone metody i techniki, tj. „układy scalone i cyfrowe, kodowanie sygnału do utrwalania i transmisji informacji”. Oferty te wpływają na samą jakość przekazu, tym samym wręcz przyciągają atrakcyjnością i nowymi możliwościami. Taką formę komunikacji i wyjaśnienia terminu nowe media przyjmuje M. Laskowska¹⁸.

---

¹⁴ J. Skrzypczak, *Popularna encyklopedia mass mediów*, Poznań 1999, s. 375.

¹⁵ M. Nieć, *Komunikowanie społeczne i media. Perspektywa politologiczna*, Warszawa 2010, s. 73.

¹⁶ L. Manovich, *Język nowych mediów*, Warszawa 2011, s. 119–120.

¹⁷ H. Tomaszewska, *Młodzież, rówieśnicy i nowe media: społeczne funkcje technologii komunikacyjnych w życiu nastolatków*, Warszawa 2012, s. 60–63.

¹⁸ M. Laskowska, *Nowe media – nowa etyka?* [w:] *Nowe media, ale czy stare problemy?*, red. J. Hajdasz, Poznań 2011, s. 97.

Nowe media określa się również jako ogół urządzeń elektrycznych wykorzystujących technologie komputerowe do przekazywania i odbierania informacji. Części technologiczne zawarte w tych urządzeniach wyposażone są zazwyczaj w „publikacje elektroniczne na CD-ROM, DVD, telewizję cyfrową i przede wszystkim Internet”¹⁹. Dodatkowo kluczowym zagadnieniem jest w tym rozumieniu możliwość korzystania z technologii osobistych ułatwiających przekaz lub dostęp do informacji. W tym wypadku w głównej mierze mowa o wszelkiego rodzaju laptopach, smartfonach, tabletach itp. urządzeniach²⁰.

Warto zaznaczyć, iż współczesny przekaz medialny w dużym stopniu odchodzi od tradycyjnego rozumienia *nowych mediów*. Jak ujmuje to R. Sajna, *nowe media* to technologie nastawione w głównej mierze na multimedialność. Pokrywa się to z definicjami innych autorów, którzy rozumieją tę multimedialność jako wdrożenie nowych technologii służących utrwalaniu i konserwacji sygnału, a dodatkowo pozwalają na większy i szybszy kontakt z odbiorcą, umożliwiając mu tym samym nadawanie komunikatów zwrotnych. Sajna ujmuje także terminologię nowych mediów w kontekście ewolucyjnym. Mieszkańcy Europy XIX wieku tym mianem określali technologię telegrafu, a konkretniej, epoka i okres czasu mają swoją definicję tego, co nazywamy *nowymi mediami*, i tego, co tradycyjnymi²¹. Z tego też powodu współcześnie przyjęło się określenie *nowe nowe media*, ponieważ to, co uważano jeszcze na początku lat 90. XX w. za nowe media, współcześnie straciło na znaczeniu, gdyż rozwój technologiczny na tyle przyspieszył, że obraz medialny ulega znaczącej przemianie.

P. Levinson wprowadził do literatury przedmiotu pojęcie *nowych nowych mediów*. Zauważył on gwałtowny rozwój technologii i szybkość powstawania nowych form komunikowania podczas obserwacji swoich studentów, którzy bardzo sprawnie posługiwali się urządzeniami wykorzystującymi współczesną technologię cyfrową. Skłoniło go to do refleksji nad tematem mediów i ich nowości/aktualności. Dla Levinsona kwintesencją *nowych nowych mediów* jest sama metoda blogowania i późniejsze oparte na niej technologie i aplikacje/portale, tj. blogi, YouTube, Wikipedia, Myspace itp. Dodatkowo możemy zauważyć, że wszelkiego rodzaju social media dla Levinsona są niejako zjawiskiem nowych nowych mediów²².

Podsumowując, można powiedzieć że *nowe media* to tak naprawdę, w tradycyjnym rozumieniu, wszelkiego rodzaju technologie powstałe w latach 60. XX w. służące do komunikacji na odległość, które umożliwiły błyskawiczny przekaz

---

¹⁹ O. Witczak, *Nowe media w budowaniu marki i wizerunku przedsiębiorstwa*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2013, nr 140, s. 91.

²⁰ Tamże, s. 11.

²¹ R. Sajna, *Europa multimedialna od Acta Diurna do Europa.eu*, Bydgoszcz 2011, s. 9.

²² P. Levinson, *Nowe nowe media*, Kraków 2010, s. 11–36.

danej informacji. Współcześnie jednak terminologia *nowych mediów* stanowi kwestię sporną wśród badaczy za sprawą postępującego rozwoju środków komunikacji na odległość, dlatego właśnie obecnie wprowadzono do terminologii medialnej również termin *nowych nowych mediów*.

1.3. Funkcje nowych mediów

Zjawisko *nowych mediów* oprócz samej definicji, która jest dość sporną kwestią w dzisiejszym dyskursie naukowym, posiada pewnego rodzaju właściwości i funkcje. Zdaniem L. Manovicha *nowe media* wyróżnia pięć cech. Pierwsza z nich dotyczy sposobu zapisu danych oraz samej formy tworzenia treści, a prezentacja numeryczna, jak określa autor, odnosi się do zapisu matematycznego i sformalizowanego. Pozwala to dowolnie zapisywać i notyfikować dany sygnał, jak np. usuwanie zakłóceń podczas nadawania transmisji²³.

Nowe media posiadają zdolność do modulowania i właśnie stąd nazwa kolejnej z cech – modularność. Polega ona na podziale samych mediów na niezależne części, tj. obraz, dźwięk, tekst itp., które podczas obróbki mogą zostać dowolnie zmieniane lub edytowane, tym samym polepszając lub pogarszając dany przekaz. Istotną cechą *nowych mediów* w kontekście zapisu, edycji czy modyfikowania jest też automatyzacja, czyli zrobotyzowanie, lub samorealizacja niektórych czynności czy poleceń w celu ułatwienia pracy. Zautomatyzowanie wpływa na sprawniejsze i szybsze operacje w usuwaniu czy edytowaniu danych sekwencji²⁴.

Nowe media posiadają również skłonność do ciągłej zmiany, którą określa się mianem wariacyjności. Sygnał nadawany przez nowe technologie nie musi być stały, lecz może się zmieniać, posiadać kilka wersji, a nawet teoretycznie nieskończenie wiele. Łączy się to z ostatnią z przedstawionych przez L. Manovicha cechą, jaką jest transkodowanie, czyli zapisywanie danego sygnału pod różną postacią, co dodatkowo pozwala na większą mobilność i uniwersalność komunikatu²⁵.

Jak podaje D. McQuail, można wyróżniać siedem cech precyzujących specyfikę *nowych mediów*. Podstawowa cecha mediów w owej klasyfikacji to interaktywność rozumiana jako możliwość kontaktu odbiorcy z nadawcą w błyskawicznym tempie. Praca stacjonarna umożliwia nawiązywanie kontaktów międzyludzkich bez wychodzenia z domu. Szeroko rozumiana interaktywność i obecność społeczna pozwalają na przeniesienie kontaktu na nowy poziom, co umożliwia np. komunikator Messenger. Można za jego pośrednictwem nie tylko połączyć się z kil-

---

²³ L. Manovich, *Język nowych mediów...*, s. 91–118.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

koma uczestnikami naraz, ale dodatkowo błyskawicznie przesłać dokumenty, zdjęcia, filmy itp., co w pewnym stopniu pomaga utrzymywać stosunki społeczne bez wychodzenia z domu²⁶.

Warto również zwrócić uwagę na bogactwo *nowych mediów* pod względem dostępności do źródeł, pewnego rodzaju redukcję niewiadomych czy sugestie wyszukiwania. Bogactwo przekazu medialnego powoduje natomiast zaangażowanie zmysłowe odbiorcy oraz większe zainteresowanie. Mnogość treści oferowanych przez media pozwala na prywatność wyszukiwanych informacji i swobodną personalizację, rozumianą jako dostosowanie danego komunikatu do indywidualnych potrzeb odbiorcy²⁷.

Komunikat zawarty w *nowych mediach* wychodzi z ram jedynie formy przepływu informacji, stając się tym samym wieloaspektowym sposobem spędzania wolnego czasu poprzez szeroką ofertę prezentowanych transmisji i materiałów. Ludyczność *nowych mediów* to pewnego rodzaju forma odejścia od standardowych ram zamysłu medialnego i przeniesienie kontaktu i relacji międzyludzkich na płaszczyznę mediów.

Ostatnią z cech *nowych mediów* jest ich autonomiczność, ponieważ współcześnie nie występują jasne i sprecyzowane regulacje określające przestrzeń medialną czy sam przekaz. Zawsze można obejść niektóre regulacje prawne, jak czynią to światowe organizacje medialne. Można zauważyć, że zamieszczane źródła czy informacje często są wolne od pewnego rodzaju obostrzeń czy norm. W zglobalizowanym świecie to media kreują rzeczywistość i stanowią o normach obyczajowych i zachowaniach²⁸.

Seksualność człowieka

2.1. Ewolucja postrzegania seksualności człowieka

Analizując źródła historyczne, literaturę i dzieła artystyczne natrafimy na różnorakie wizje seksualności człowieka ukierunkowane przez dominujące trendy, poglądy i teorie minionych czasów. Odnosząc się zatem do etymologicznego pochodzenia słowa *seksualność*, znajdziemy wzmianki, że słowo to wywodzi się od łacińskiego wyrazu *sexus*, który w tłumaczeniu na język polski oznacza *pleć* w rozumieniu biologicznym. W późniejszym czasie z języka łacińskiego wyraz ten trafił do literatury angielskiej, gdzie początkowo został użyty jako jedno

---

²⁶ D. McQuail, *Teoria komunikowania masowego*, Warszawa 2007, s. 156.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

z określeń płci w tłumaczeniu Biblii, aby potem rozszerzyć swoje znaczenie na pożądanie seksualne i miłość fizyczną²⁹. Aktualnie słowo *sexus*, w języku polskim seks, zostało zdefiniowane w USA jako skrót od *seksualności* (*sexuality*) rozumianej jako różny sposób życia seksualnego człowieka, prezentowanie tematyki seksualnej oraz atrakcyjność seksualną, przy czym często używa się tego określenia w kontekście czynności seksualnych i funkcjonowania narządów płciowych. Pokazuje nam to, iż sam obraz seksualności w dziejach zmienia się, kreując się na nowo lub wracając do starych trendów. Już na samym początku dziejów ludzkości istniała seksualność. Chociaż dla ludzi prehistorycznych była ona bardziej narzędziem do zachowania gatunku, to później, w drodze ewolucji, przekonania jej dotyczące ulegały znacznym przemianom³⁰.

Koncepcja seksualności wykreowana przez starożytność pokazuje nam znaczące oddziaływanie w ówczesnej epoce trendów filozofii i wszelkiego rodzaju tekstów z nią związanych. Już Platon zauważył, że seksualność jest pewnego rodzaju ścieżką lub czynnikiem umożliwiającym harmonię człowieka. Panował wówczas pogląd, że zaspokojenie seksualności człowieka pomaga mu osiągnąć jedność duszy i ciała³¹, dlatego właśnie dla starożytnych Greków seksualność była pewnego rodzaju normą czy codziennością, rzeczą naturalną. Często odnoszono się do niej podczas rytuałów i obrzędów religijnych³².

Analiza historyczna pozwala zauważyć, że cywilizacja ateńska w dużym stopniu stawiała na patriarchalność seksualności człowieka. O ile samo współżycie z wieloma kobietami i dopuszczanie kontaktów młodych mężczyzn ze starszymi nie budziło kontrowersji w tamtym okresie, to mniej przychylnie zapatrywano się na seksualność kobiet³³. Ujęcie seksualności człowieka starożytnych Greków w znaczącym stopniu nie różniło się od innych koncepcji na ten temat. Podobnie pojmowali ją Rzymianie, Egipcjanie czy inne cywilizacje starożytne, ponieważ seksualność w tamtym okresie sprowadzała się do prokreacji i zachowania ciągłości władzy jednej dynastii, a zarazem była ujmowana jako naturalna potrzeba człowieka wynikająca z jego fizycznego stanu, której zaspokojenie umożliwia osiągnięcie pokoju między duszą i ciałem³⁴.

Wizja seksualności zgodnej z doktryną nauk chrześcijańskich stała się podstawą systemu norm i wartości w średniowieczu. Zgodnie z ówczynie panującymi trendami uważano, że seksualność człowieka powinna być zgodna z naukami

---

²⁹ K. Starke, L. Aresin, *Leksykon erotyki*, Katowice 1998, s. 347.

³⁰ Z. Lew-Starowicz, *Seks w kulturach świata*, Warszawa 1988, s. 7–16.

³¹ Platon, *Uczta*, Warszawa 2006.

³² Tamże.

³³ V.L. Bullough, *Sexual variance in society and history*, Chicago 1980, s. 461.

³⁴ M. Krzak, *Seksualność w starożytności*, <https://zwierciadlo.pl/seks/erotyka/seksualnosc-w-starozytnosci> [dostęp: 12.11.2020].

zapoczątkowanymi już w I wieku naszej ery przez Nowy i Stary Testament. Według tej wizji seksualność sprowadza się do małżeństwa, które motywowano miłością kobiety i mężczyzny, a jego owocem miało być dziecko. Małżeństwo, jako główny składnik seksualności średniowiecza, sprowadzało się do prokreacji i czystości. Przekonanie takie brało się z konsolidacji myśli kulturowo-religijnej chrześcijaństwa, które w okresie średniowiecza, dzięki dużym majątkom i wykształceniu duchownych, było w stanie na tyle rozwinąć swoją samodzielność, że w średniowiecznej Europie stało się hegemonistyczną władzą^{35,36}.

Dodatkowym aspektem zaostrażającym dyskurs seksualności człowieka w okresie średniowiecza były dość surowe i konsekwentne kary za cudzołóstwo lub inne czynności seksualne, niezgodne z naukami Kościoła. Jednak nie każdy ogłąd w sprawie cielesności i seksualności człowieka doby średniowiecza był tak surowy. Przykładem takiej postawy jest św. Tomasz z Akwinu, który podkreślał, iż: „źródłem miłości jest właśnie pożądanie, więc jako takie nie jest złe”³⁷. Inny z teologów ówczesnej epoki, św. Augustyn, ujmował seksualność w trzech aspektach, tj. bonum prolis, bonum fidei, bonum sacramenti, które tłumaczy się, kolejno, jako dzieci, wierność, nierozzerwalność, co tym samym utwierdzało dość radykalną wizję seksualności sprowadzoną w epoce średniowiecza jedynie do małżeństwa nakierowanego na głęboką miłość i prokreację³⁸.

Era nowożytna zasadniczo niewiele zmienia w rozumieniu seksualności człowieka. Przyjęto wówczas zasadę, że seksualność powinna być uregulowana przez trzy prawa: kanoniczne, prawodawstwo świeckie i normy ustalone przez chrześcijańskie duszpasterstwo. Warto dodatkowo zaznaczyć, że praktyki te utrzymywały się aż do XVIII w.³⁹. Zmiany w pojmowaniu sfery seksualności człowieka możemy zauważyć dopiero od wieku XVIII. Odnosiły się one do pojmowania seksualności w kontekście kulturowo-religijnym i były spowodowane swoistego rodzaju rozłamem idei i myśli tamtego okresu od Kościoła. Zaczęto wówczas rozgraniczać sferę prywatną od religijnej, a same badania rozpoczęte wówczas nad seksualnością doprowadziły do mało znaczącego, jednak istotnego, przewartościowania spojrzenia na to zjawisko⁴⁰.

Według nowych ram społecznych okresu nowożytnego panowało przeświadczenie, że kobieta powinna zachowywać czystość i nieskazitelność do samego ślubu. W przypadku mężczyzn oczekiwano, że w sferze życia intymnego będzie

---

³⁵ M. Foucault, *Historia seksualności*, Gdańsk 2010, s. 48.

³⁶ A. Krawiec, *Seksualność w średniowiecznej Polsce*, „Roczniki Historyczne”, red. A. Gąsiorowski, Poznań 2001, s. 28–29.

³⁷ Z. Lew-Starowicz, *Seks w kulturach...*, s. 63.

³⁸ K. Wolski, *Moralność seksualna w nauczaniu Kościoła*, „Studia nad Rodziną” 1997, t. 1, nr 1(1), s. 145.

³⁹ Tamże, s. 33.

⁴⁰ V.L. Bullough, *Sexual variance in society and history*, Chicago 1980, s. 461.

on doświadczony i obyty. Dlatego właśnie często uważano, że kobiety powinny wychodzić za mąż jak najwcześniej za starszych, w mniemaniu społeczeństwa doświadczonych, mężczyzn. Dodatkowo należy wspomnieć, że prostytutka w tym okresie wciąż uważana była za coś niewłaściwego i niepożądanego i osoby jej się dopuszczające zajmowały jedną z najniższych pozycji społecznych. Pomimo tego że dość spory odsetek mężczyzn korzystał z tych usług, w kontekście oczekiwań społecznych jako przygotowanie do roli małżonka, ci nie byli tak potępiani⁴¹.

Zmiany takiego sposobu postrzegania seksualności w kontekście kobiety i mężczyzny przynosi wiek XIX. Powstały wówczas ruchy społeczne nawołujące do zachowania czystości młodych mężczyzn i wykorzystanie ich potencjału do prokreacji dopiero po ślubie, sprowadzając seksualność w tym znaczeniu do ram idealnego małżeństwa z okresu średniowiecza⁴². Dodatkowo XIX w. to czas dość silnej nietolerancji dla zachowań seksualnych osób tej samej płci i praktyk samozadowolenia, co w pewnym sensie zmieniło ówczesny obraz seksualności, wkładając ją w ramy małżeństwa „doskonałego” dwojga osób przeciwnej płci połączonych silnym, nierozzerwalnym uczuciem, gdzie dominującą rolę odgrywał mężczyzna, a wszelkiego rodzaju praktyki pozaprokreacyjne były niepożądane przez społeczeństwo⁴³.

Istotnym przełomem ówczesnej epoki były badania nad seksualnością obejmujące analizy zjawiska dziecięcej seksualności i pewnego rodzaju pochodnych samej seksualności człowieka. Powstało wówczas sporo dzieł analizujących to zjawisko prezentujących nowatorskie podejście do tego rodzaju zagadnień, tworzących tym samym nowe spektrum spojrzenia na seksualność⁴⁴.

2.2. Współczesne ujęcia seksualności

Zapisy zawarte w Deklaracji Praw Seksualnych, wydanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), tłumaczą seksualność jako nieodłączną część istoty ludzkiej, która jest zależna od pragnienia, obcowania, intymności, ekspresji uczuć, czułości i miłości, a jej pełen i prawidłowy rozwój jest zależny od spełnienia wszystkich pierwotnych potrzeb ludzkich. Dodatkowo seksualność to, według WHO, relacja powiązań zachodzących między jednostką a daną strukturą społeczną. „Pełen rozwój seksualności jest niezbędny do osiągnięcia dobrostanu w wymiarze indywidualnym, interpersonalnym oraz społecznym”⁴⁵.

---

⁴¹ E. Abbott, *Historia celibatu*, Wrocław 2003, s. 261.

⁴² Tamże, s. 197–201, 271–275.

⁴³ Z. Lew-Starowicz, A. Fijałkowska-Grabowiecka, *Seks kontrowersyjny*, Warszawa 2004, s. 145.

⁴⁴ M. Foucault, *Historia seksualności...*, s. 28, 74.

⁴⁵ Światowa Organizacja Zdrowia Seksualnego, *Declaration of Sexual Rights*, Genewa 2002, s. 1.

Teoria psychoanalizy, stworzona przez Z. Freuda do analizy ludzkiego umysłu, znajduje również wyjaśnienia seksualności. Zdaniem wiedeńskiego lekarza umysł człowieka już od najmłodszych lat dąży usilnie do zaspokajania własnych potrzeb, rozumianych w tym kontekście jako *popędy*, które możemy utożsamiać z seksualnością. Zgodnie z teorią rozwoju psychoseksualnego Freuda, ludzkie życie można podzielić na dwa istotne etapy zetknięcia się z seksualnością: I – pierwszy raz w dzieciństwie; epizod ten kończy się groźbą kastracyjną, II – drugi to rozpoczęcie życia seksualnego, ma miejsce w okresie dojrzewania⁴⁶.

Sam człowiek w swojej naturze jest bezsilny i bezradny w walce z popędem, jak ujmuje to Freud. Dzieje się to za sprawą oddziaływania na sfery ludzkiego życia – nieświadome ID, świadome EGO i moralne SUPEREGO – siły zwanej LIBIDO, która za wszelką cenę stara się tak kierować działaniem poszczególnych sfer życia człowieka, aby zaspokoić pierwotne instynkty. Dlatego właśnie Freud uważał, że popęd jest równoznaczny z seksualnością, ponieważ jedynie pierwotny instynkt popędu kierowanego względem drugiej osoby steruje życiem człowieka⁴⁷.

A. Giddens zwraca uwagę na fakt, że współcześnie dokonaliśmy diametralnych zmian w rozumieniu seksualności człowieka. Zdaniem brytyjskiego socjologa obecnie odeszliśmy od utożsamianego w społeczeństwie tradycyjnym obrazu seksualności jako sfery małżeństwa i prokreacji, a zaczęliśmy uznawać seksualność za coś naturalnego i powszechnego. Współczesny obraz seksualności człowieka kreuje nam seksualność jako wymiar życia jednostki dostosowany do jej indywidualnej i unikalnej potrzeby, jest wykreowana i używana tak, aby czuć się w niej jak najlepiej. Warto również podkreślić, że zdaniem A. Giddensa współcześnie wyraźnie możemy mówić o seksualności nie tylko w kontekście związku dwojga ludzi różnej płci, ale również związku dwojga osób tej samej płci⁴⁸.

Według analiz M. Foucaulta pojęcie *seksualności* możemy ujmować w pierwszym aspekcie jako całokształt działań człowieka zapewniający mu wszelkiego rodzaju rozkosze i nieoficjalnie wpływa na normy i zachowania społeczne. To ujęcie seksualności, zdaniem Foucaulta, jest charakterystyczne dla cywilizacji starożytnych i wschodnich, ponieważ w nowożytnej cywilizacji zachodniej prezentowany model seksualności człowieka opiera się na zasadzie władza–wiedza, rozumianej jako zdobywanie coraz to nowszej wiedzy naukowej w zakresie seksualności w celach pogłębienia kontroli nad człowiekiem, a tym samym wykorzystania wiedzy do władzy⁴⁹.

---

⁴⁶ S. Freud, *Trzy rozprawy z teorii seksualnej*, Warszawa 1905/1999, t. 5.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ A. Giddens, *Socjologia*, Warszawa 2012, s. 578–597.

⁴⁹ M. Foucault, *Historia seksualności...*, s. 43–56.

J. Weeks opisywał seksualność człowieka jako wypadkowość negocjacji i konfliktów jednostkowych. Sfera intymna ludzkiego życia to nic innego, jak proces powstały za sprawą zróżnicowanych praktyk społecznych jednostek posiadających władzę stanowienia i kontrolowania. Jednocześnie zmagających się w tym wszystkim z jednostkami opozycyjnymi⁵⁰.

Niemiecki socjolog określił *seksualność* jako *grę towarzyską* ujmowaną w kontekście erotyczności, która zmierza swym działaniem do tzw. *podprowadzania*, czyli zmierzania do granicy erotycznego niebezpieczeństwa, nie podejmując tym samym żadnego ryzyka, a co najważniejsze nie przekraczając tej granicy, a raczej utrzymywania bezpiecznego dystansu bez konieczności nawiązywania głębszych ryzykownych relacji⁵¹.

Z kolei analizy *seksualności* przeprowadzone przez Z. Lwa-Starowicza obrazują nam seksualność jako maszynę ludzkiego zachowania w znaczeniu psychicznym i fizycznym, kreując tym samym pośrednią i bezpośrednią zależność związaną z wyrazami indywidualnej i społecznej sfery seksualnej. Zatem idąc dalej, możemy powiedzieć, że seksualność to nic innego jak całokształt działań człowieka związany z jego sferą intymną w aspekcie indywidualnym i społecznym⁵².

John Bancroft uważa, że seksualność to jeden z przejawów stanu człowieka, który występuje pod postacią żądz i pragnień. Główną rolę w tym stadium człowieka odgrywają determinanty fizjologicznych jego potrzeb, zaspokajanie seksualnych żądz i zachowań. Zachowania owe „prowadzą zazwyczaj do orgazmu lub przynajmniej sprawiającego przyjemność podniecenia, występujących często między dwojgiem ludzi, lecz nierzadko praktykowanych także samotnie”⁵³.

Istotnym aspektem w postrzeganiu *seksualności* jest nauka Kościoła katolickiego. Według Katechizmu Kościoła katolickiego seksualność możemy definiować jako związek dwojga osób przeciwnej płci biologicznej, którzy zawarli związek małżeński. Szeroki wymiar *seksualności* tj. *somatyczny*, *duchowy* i *psychiczny* sprowadza to zjawisko do jednego wspólnego mianownika – miłości, która ma za zadanie połączyć wszystkie wymiary *seksualności* w jeden. Jak podaje dalej nauka Kościoła, *czystość* jest podstawą do osiągnięcia tego stanu i wewnętrznej integracji cielesnego, biologicznego i duchowego wymiaru⁵⁴.

Święty Jan Paweł II uważał, że seksualność możemy ujmować jako płciowość – męskość i kobiecość, która jest w samej tajemnicy stworzenia nie tylko

---

⁵⁰ J. Weeks, *Sexuality*, Londyn 1986, s. 26.

⁵¹ G. Simmel, *Socjologia*, przeł. M. Łukasiewicz, Warszawa 2005, s. 34–44.

⁵² Z. Lew-Starowicz, *Seksuologia psychospołeczna* [w:] *Podstawy seksuologii*, red. Z. Lew-Starowicz, V. Skrzypulec, Warszawa 2010, s. 25.

⁵³ J. Bancroft, J. Long, J. McCabe, *Sexual well-being a comparison of U.S. black and white women in heterosexual relationships* „Archives of Sexual Behavior” 2011, nr 40, s. 725–740.

⁵⁴ A. Marcol, *Etyka życia seksualnego*, Opole 1995, s. 10.

źródłem płodności i prokreacji, tak jak w całym porządku natury. Jest w tym cieles od początku zawarta właściwość oblubieńcza, czyli zdolność wyrażania miłości – tej właśnie miłości, w której człowiek – osoba, staje się darem i spełnia sam sens swego istnienia i bytowania poprzez ten dar⁵⁵.

Papież Franciszek na spotkaniu z młodymi powiedział, że seksualność człowieka to dar od Boga i nie należy czynić go tematem tabu ani krytykować, lecz rozumieć. Papież zwrócił uwagę na dwa istotne znaczenia seksualności, których zadaniem jest szerzyć miłość do drugiej osoby, kochać się i prokreować, uczestniczyć w akcie tworzenia nowego życia. Ponadto zaznaczał przy tym, że miłość w rozumieniu Kościoła, to związek dwojga osób przeciwnej płci biologicznej, a seksualność jest utożsamiana z małżeństwem⁵⁶.

Podsumowując, możemy stwierdzić, że aktualny dyskurs publiczny odnoszący się do kwestii seksualności człowieka skupia w sobie dwie przeciwstawne wizje, sposoby ujmowania owego zjawiska. Jedna z nich stawia kwestie seksualności człowieka jako pewnego rodzaju szersze spektrum doznań jednostkowych rozumiane jako wszelkiego rodzaju formy kontaktu bezpośredniego lub pośredniego wpływające na sferę intymną człowieka. Natomiast równie często ujmowanie seksualności odbywa się w kontekście wąskiego spektrum relacji jednostkowych, rozumianych jako bezpośredni kontakt jednostek w sferze intymnej człowieka służący konkretnym celom i zabiegom⁵⁷.

2.3. Podstawowe funkcje i wartości seksualności

Natura biologiczna człowieka jest niejako determinantem pewnych pierwotnych funkcji biologicznych, które sprowadzają człowieka do płci i współżycia w celach prokreacji. Oprócz samego rozumienia i definiowania seksualności warto zwrócić uwagę na pewne współczesne wyznaczniki samej seksualności i jej cechy, funkcje. Jak czytamy u Z. Izdebskiego, oprócz podstawowych cech seksualnych, takich jak pierwotne potrzeby biologiczne, wyróżniamy takie cechy jak:⁵⁸

- Funkcja rozkoszy – obejmuje wszystkie doznania cielesne i psychiczne sfery intymnego życia. Tym samym oddziałuje na jednostkę w sferze szeroko rozumianego kontaktu intymnego, doprowadzając tym samym do wyzwolenia u jednostki nieporównywalnego stanu rozkoszy właśnie poprzez szeroko rozumiane oddziaływanie na sferę cielesną i psychiczną człowieka.

---

⁵⁵ Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich Bóg*, Lublin 1981, s. 56.

⁵⁶ Deon.pl, <https://deon.pl/kosciol/serwis-papieski/papiez-seks-to-dar-bozy-a-nie-tabu-ma-dwa-cele-kochac-sie-i-powolywac-zycie,493533> [dostęp: 22.11.2020].

⁵⁷ L. Valdez Castellanos, *Seksualność da się lubić*, przeł. K. Górka, Kraków 2014, s. 17.

⁵⁸ Z. Izdebski, *Seksualność Polaków na początku XXI wieku: studium badawcze*, Kraków 2012, s. 51.

- Funkcja odniesieniowa, inaczej reakcyjna – polega w głównej mierze na występujących relacjach łączących w sferze erotycznej i emocjonalnej dwoje partnerów. Wszelkiego rodzaju kontakt erotyczny, co warto zaznaczyć cielesny i emocjonalny, między partnerami wpływa w kontekście danej funkcji na jej zasadność i definicyjność, ponadto funkcja ta występuje tylko wtedy, kiedy dwoje partnerów łączy w związku erotycznym uczucie miłości.
- Funkcja komunikacyjna – w myśl tej funkcji seksualność spełnia rolę języka, porozumienia i to na tyle bliskiego i intymnego, jak żadna inna forma komunikacji międzyludzkiej, ponieważ jest nietypową formą porozumiewania się w sferze seksualnej i duchowej.
- Funkcja instytucjonalizacyjna – seksualność w kontekście instytucjonalnym ogranicza się do budowania relacji międzyludzkich, spajania wspólnot, takich jak pary czy małżeństwa. Współżycie razem czy sam kontakt fizyczny i psychiczny pogłębiają i utrwalają relacje, stając się jednym z długotrwałych spoiw dobrej wspólnoty.
- Funkcja potwierdzenia – relacja intymna zachodząca w sferze seksualności człowieka stanowi pewnego rodzaju legitymizację istnienia, potwierdzając tym samym jednostkowy aspekt vitalności, zdrowia, cielesności itp.
- Funkcja wymienna – sprowadza kontekst seksualności do roli towaru, który posiada określoną cenę i można go kupić. Seksualność w tym wymiarze nie musi być swoście równa ani nie musi odgrywać jakiegś określonej roli czy relacji; może być zarazem powodem pewnego rodzaju kary za dany czyn bądź nagrodą. Dlatego właśnie funkcja wymienna ogranicza seksualność do kontekstu szeroko rozumianego towaru.
- Funkcja kompensacyjna – rozumiana jako wynagrodzenie za doznane porażki w życiu prywatnym i społecznym. W tym znaczeniu seksualność w wymiarze erotycznej egzystencji dwojga osób zostaje zepchnięta na bok, na rzecz wypełnienia pewnego rodzaju pustki u jednostki w sferze szeroko rozumianych niepowodzeń.

Dodatkowo seksualność oprócz spełniania pewnego rodzaju funkcji w życiu człowieka obejmuje jeszcze jeden wymiar. Posiada wartości, które wpływają pozytywnie, a zarazem negatywnie na życie ludzkie, jednak funkcje, jakie pełnią te wartości w społeczeństwie, są niezastąpione. Jak pisze M. Trawińska, seksualność posiada cztery główne wartości. Pierwszą z nich jest wartość vitalna polegająca na kontekście zdrowia i energii napędowo-energetycznej. W myśl tej wartości seksualność odgrywa rolę oddziaływania na zdrowie i energię człowieka. Kolejna wartość sprowadza seksualność do aspektu kulturowego rozumianego jako zbiór pewnego rodzaju tradycji. Wartość moralna obrazuje etyczną stronę seksualności i związany z tym cały mechanizm praw i zakazów. Ostatnią

z wartości jest osobowość, czyli indywidulany obraz seksualności kreowany przez różnego rodzaju osobiste aktywności fizyczne⁵⁹.

Seksualność sama w sobie spełnia w społeczeństwie funkcje, które wykorzystujemy na co dzień, a dodatkowo posiada wartości nadane przez społeczeństwo, dając tym samym głębszy wymiar samemu znaczeniu seksualności.

2.4. Seksualność w nowych mediach

We współczesnym świecie nowe media stały się istotną częścią ludzkiego życia. Umożliwiają poszerzanie horyzontów i w domowym zaciszu pogłębianie wiedzy o świecie i ludziach. Nowe media w czasach globalizacji oraz rozwoju technologicznego i przełomu nowych technologii pozwalają tworzyć globalne przekonania o danym zjawisku czy sytuacji.

Powszechny dostęp do informacji i możliwość zetknięcia się z różnymi kulturami, poglądami czy fachową wiedzą zmieniły diametralnie obraz seksualności człowieka kreowany w dzisiejszym świecie. Według Melosika *medialny image zastępuje ludziom ideały, a sławni ludzie – bohaterów*⁶⁰, co potwierdza tezę, że rozwój wszelkiego rodzaju technologii komunikacji i zwiększenie przepływów informacji w znaczący sposób wpływają na tę sferę ludzkiego życia. Dzieje się to za sprawą kreowanego, np. w reklamach, wizerunku mężczyzny czy kobiety, powodując tym samym utożsamianie się odbiorców tego komunikatu z medialną wizją ideału, co w dużej mierze wpływa na postrzeganie rzeczywistości przez jednostkę⁶¹.

Tak kreowana wizja osobowości jednostki wpłynęła na powstanie nowej kategorii pojmowania seksualności człowieka w sferze cyberseksualności. Obraz seksualności w Internecie skłania jego odbiorców do przewartościowania wymiaru seksualności, wpływając na ich postrzeganie intymnych relacji, przenosząc wirtualne praktyki w sferę życia rzeczywistego. Może to być zgubne dla danej jednostki i jej partnera bądź partnerki⁶².

Wszechobecność treści seksualnych widoczna jest w przekazie niemal wszystkich mediów cyfrowych i analogowych. Jak podaje S. Grzelak, ma to znaczący wpływ na dzieci, które często są bombardowane tego typu treściami, niekiedy dla nich nieodpowiednimi⁶³. Jak pisze B. Szmigielska, dojrzewająca młodzież jest niezwykle podatna na przekaz, który do niej dociera, tym samym medialna

---

⁵⁹ M. Trawińska, *Socjologia seksu: społeczno-normatywne uwarunkowania zachowań* [w:] *Seksuologia społeczna: zagadnienia psychospołeczne*, red. K. Imieliński, Warszawa 1977, s. 313–371.

⁶⁰ Z. Melosik, K. Przyszczykowski, *Młodzież, styl życia i zdrowie. Konteksty i kontrowersje*, Poznań 2001, s. 25, 27, 37.

⁶¹ Tamże.

⁶² Z. Lew-Starowicz, V. Skrzypulec, *Podstawy seksuologii*, Warszawa 2010, s. 278.

⁶³ S. Grzelak, *Seksualizacja*, „Świat Problemów” 2007, nr 6, s. 26.

wizja seksualności wpływa znacząco na postrzeganie przez młodych ludzi niektórych kwestii z zakresu edukacji seksualnej, co w późniejszym czasie może mieć wpływ na sposób postrzegania tego zjawiska przez młode osoby⁶⁴.

Rys. 1. Reklama Old Spice'a

<https://socialpress.pl/2012/03/reklama-old-spicea-jednak-nie-obraza-mezczyzn>

Rys. 2. Reklama Victoria's Secret

<https://lelum.pl/victorias-secret-fall-preview-2019-najbardziej-zmyslowa-bielizna-w-historii-marki/>

Badania przeprowadzone w 2017 r. przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową (NASK) pokazują, że prawie 93% młodych ludzi jest aktualnie użytkownikami sieci i korzysta z niej ciągle⁶⁵. Tak duży odsetek badanych świadczy o tym, jak silny wpływ na świadomość młodych ludzi ma Internet jako narzędzie nowych mediów. Według badań przeprowadzonych przez D. Skowrońskiego i M. Nowicką w roku 2002 pod hasłem sex można było znaleźć około 201 000 000 stron, gdy w 2007 było ich już 412 000 000. Dowodzi to zainteresowania Polaków tematyką związaną z seksualnością⁶⁶. Potwierdzają to późniejsze badania prof. Zbigniewa Izdebskiego, z których wynika, że 49% mężczyzn i 27% kobiet poszukiwało w Internecie materiałów o treści erotycznej, 10% Polaków uprawiało seks w „realu” z osobą poznaną w Internecie, natomiast 5% uprawiało tzw. „seks wirtualny”⁶⁷.

W kontekście zależności zachodzących między seksualnością a nowymi mediami warto również zwrócić uwagę na wyraźne zjawisko, które od pewnego czasu pojawiało się w Polsce. Mowa tutaj o social mediach i ich ogromnym wpływie

⁶⁴ B. Szmigielska, *Skutki nadmiernego korzystania z Internetu [w:] Edukacja bez granic – mimo barier. Przestrzeń tworzenia*, red. T. Smal, A. Zduniak, Poznań 2008, t. 2, s. 469–479.

⁶⁵ W. Kamieniecki i in., *Nastolatki 3.0...*

⁶⁶ M. Nowicka, D. Skowroński, *Kto korzysta z seksu internetowego?*, „Seksuologia Polska”, t. 6, nr 1, Warszawa 2008, s. 6–13.

⁶⁷ A. Kordas, *Badanie Zbigniewa Izdebskiego i Polpharmy Seksualność Polaków 2011*, <https://www.termedia.pl/mz/-Badanie-Zbigniewa-Izdebskiego-i-Polpharmy-SeksualnoscPolakow-2011,5152.html> [dostęp: 3.12.2020].

na pojmowanie seksualności. Portale randkowe we współczesnym świecie odgrywają znaczącą rolę w kontaktach, nie tylko towarzyskich, ale i intymnych młodych osób. P. Carnes, analizując zjawisko nowo powstałej dziedziny seksualności internetowej, wyróżnia cztery jej rodzaje. Według niego współczesny wizerunek seksualności opiera się głównie na poszukiwaniu w Internecie i korzystaniu z treści pornograficznych, zasobów audio, video oraz opowieści pisanych (zarówno strony prywatne, jak i firmowe); relacjach, jakie zachodzą między internautami, które możemy podsumować jako *od wirtualnej kawy do wirtualnej sypialni*; tworzeniu wszelkiego rodzaju relacji towarzysko-społecznych i wykorzystywaniu aplikacji służących erotyzacji, np. gier internetowych o tej tematyce⁶⁸.

Należy również zwrócić uwagę na fakt pojawienia się na większości portali randkowych, tj. Tinder, Badoo, Sympatia itp., opisów zawierających skrótowe, tj. np. MNS (multiple night stands) albo ONS (one night stand) bądź FWB (friends with benefits), które współcześnie dla większości odbiorców stanowią sygnał, że komuś zależy tylko na jednorazowej przygodzie⁶⁹.

Warto również wspomnieć o szeroko zakrojonych działaniach kampanii firmy Durex, która postawiła na promowanie i edukowanie ludzi z zakresu zabezpieczania się i ochrony podczas kontaktów intymnych. Takiego rodzaju kampanie w XXI w. zyskują coraz większą popularność. Na postrzeganie seksualności przez młode osoby wpływają również reklamy, w tym reklamy nieodpowiednie dla młodego pokolenia emitowane w godzinach potencjalnego spędzania czasu przez dziecko przed telewizorem.

Podsumowując, współczesne przemiany, jakie dokonały się w dziedzinie komunikacji medialnej w XIX w. znacząco wpłynęły na obraz seksualności człowieka, a nowe media stały się wręcz narzędziem do propagowania treści seksualnych wśród młodego i starszego pokolenia, przyczyniając się tym samym do budowania nowej świadomości społecznej w zakresie intymności każdego z nas.

Zakończenie

Podsumowując nasze rozważania dotyczące seksualności jednostki i jej odniesień w nowych mediach, zauważamy, że we współczesnym świecie dokonują się bardzo liczne i gwałtowne przemiany w wielu sferach społecznych i jednostkowych. Odbywa się to również na płaszczyźnie światopoglądowej, gdzie wyraźnie możemy zauważyć zmianę, jaka dokonała się w sposobie postrzegania seksualności. Jeszcze

---

⁶⁸ P. Carnes, D. Delmonico, E. Griffin, J. Moriarity, *Cyberseks. Skuteczna walka z uzależnieniem*, Poznań 2007, s. 17.

⁶⁹ Elle.pl, *5 rzeczy, które musisz wiedzieć, zanim założysz Tindera*, <https://www.elle.pl/artukul/5-rzeczy-ktore-musicie-wiedziec-zanim-zalozycie-tindera> [dostęp: 9.12.2020].

10–20 lat temu wiele technologii czy rozwiązań dziś funkcjonujących trudno było sobie wyobrazić. Współcześnie za sprawą rozwoju technologii, w tym technologii medialnej, w XXI w. łatwiej niż kiedykolwiek jest manipulować czy świadomie wpływać na opinie i poglądy innych, w tym również na te związane z pojmowaniem seksualności człowieka. Z drugiej strony jest to bardzo trudne zjawisko, ponieważ rozwój technologii i wszechstronna globalizacja poniekąd hamuje fałszywe informacje i sama je weryfikuje. Jednak niewątpliwie tak jak kiedyś seksualność i płciowość człowieka była w społeczeństwie tematem tabu, to współcześnie mnogość tych tematów w znaczący sposób wpłynęła na ogląd i podejście do kwestii intymności człowieka, sprowadzając ją wręcz do rangi przedmiotu czy usługi.

Bibliografia

- Abbott E., *Historia celibatu*, Wrocław 2003.
- Bancroft J., Long J., McCabe J., *Sexual well-being a comparison of U.S. black and white women in heterosexual relationships*, „Archives of Sexual Behavior” 2011, nr 40.
- Bartosik-Purgat M., *Nowe media w komunikacji marketingowej przedsiębiorstw*, Warszawa 2019.
- Bullough V.L., *Sexual variance in society and history*, Chicago 1980.
- Carnes P., Delmonico D., Griffin E., Moriarty J., *Cyberseks. Skuteczna walka z uzależnieniem*, Poznań 2007.
- Dovey J., Giddings S., Kelly K., Lister M., Grant I., *Nowe media. Wprowadzenie*, Kraków 2009.
- Filipiak M., *Homo Communicans. Wprowadzenie do teorii masowego komunikowania*, Lublin 2005.
- Foucault M., *Historia seksualności*, Gdańsk 2010.
- Freud S., *Trzy rozprawy z teorii seksualnej*, Warszawa 1905/1999, t. 5.
- Giddens A., *Socjologia*, Warszawa 2012.
- Goban-Klas T., Sienkiewicz P., *Spółczesność informacyjna: Szanse, zagrożenia, wyzwania*, Kraków 1999.
- Grzelak S., *Seksualizacja*, „Świat Problemów” 2007, nr 6.
- Hopfinger M., *Rekonfiguracja komunikacji społecznej* [w:] *Internetowe gatunki dziennikarskie*, red. K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, Warszawa 2010.
- Izdebski Z., *Seksualność Polaków na początku XXI wieku: studium badawcze*, Kraków 2012.
- Jan Paweł II, *Męczyznę i niewiastę stworzył ich Bóg*, Lublin 1981.
- Kamieniecki W., Bochenek M., Tanaś M., Wrońska A., Lange R., Fila M., Loba B., Konopczyński F., *Nastolatki 3.0, NASK – Instytut Badawczy*, Warszawa 2017.
- Kłoskowska A., *Kultura masowa: krytyka i obrona*, Warszawa 2006.
- Krawiec A., *Seksualność w średniowiecznej Polsce* „Roczniki Historyczne”, red. A. Gąsiorowski, Poznań 2001.
- Laskowska M., *Nowe media – nowa etyka?* [w:] *Nowe media, ale czy stare problemy?*, red. J. Hajdasz, Poznań 2011.
- Levinson P., *Nowe nowe media*, Kraków 2010.
- Lew-Starowicz Z., *Seks w kulturach świata*, Warszawa 1988.
- Lew-Starowicz Z., *Seksuologia psychospołeczna* [w:] *Podstawy seksuologii*, red. Z. Lew-Starowicz, V. Skrzypulec, Warszawa 2010.
- Lew-Starowicz Z., Skrzypulec V., *Podstawy seksuologii*, Warszawa 2010.
- Manovich L., *Język nowych mediów*, Warszawa 2011.
- Marcol A., *Etyka życia seksualnego*, Opole 1995.
- McQuail D., *Teoria komunikowania masowego*, Warszawa 2007.

- Melosik Z., Przyszczypkowski K., *Młodzież, styl życia i zdrowie. Konteksty i kontrowersje*, Poznań 2001.
- Nieć M., *Komunikowanie społeczne i media. Perspektywa politologiczna*, Warszawa 2010.
- Nowicka M., Skowroński D., *Kto korzysta z seksu internetowego?*, „Seksuologia Polska”, t. 6, nr 1, Warszawa 2008.
- Platon, *Uczta*, Warszawa 2006.
- Sajna R., *Europa multimedialna od Acta Diurna do Europa.eu*, Bydgoszcz 2011.
- Sajna R., *Nowe media – perspektywy badawcze*, „Świat Idei i Polityki” 2010, t. 10.
- Simmel G., *Socjologia*, przeł. M. Łukasiewicz, Warszawa 2005.
- Skrzypczak J., *Popularna encyklopedia mass mediów*, Poznań 1999.
- Staiger J., Hake S., *Convergence Media History*, Nowy Jork 2009.
- Starke K., Aresin L., *Leksykon erotyki*, Katowice 1998.
- Szawarski Z., *Etyka psychiatryczna*, „Medycyna po Dyplomie” 2003.
- Szmigielska B., *Skutki nadmiernego korzystania z Internetu [w:] Edukacja bez granic – mimo barier. Przestrzeń tworzenia*, red. T. Smal, A. Zduniak, Poznań 2008, t. 2.
- Światowa Organizacja Zdrowia Seksualnego, *Declaration of Sexual Rights*, Genewa 2002.
- Tomaszewska H., *Młodzież, rówieśnicy i nowe media: społeczne funkcje technologii komunikacyjnych w życiu nastolatków*, Warszawa 2012.
- Trawińska M., *Socjologia seksu: społeczno-normatywne uwarunkowania zachowań [w:] Seksuologia społeczna: zagadnienia psychospołeczne*, red. K. Imieliński, Warszawa 1977.
- Valdez Castellanos L., *Seksualność da się lubić*, przeł. K. Górka, Kraków 2014.
- Weeks J., *Sexuality*, Londyn 1986.
- Witczak O., *Nowe media w budowaniu marki i wizerunku przedsiębiorstwa*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2013, nr 140.
- Wolski K., *Moralność seksualna w nauczaniu Kościoła*, „Studia nad Rodziną” 1997, t. 1, nr 1(1).
- Załużski J., *Media i medioznawstwo. Studia i szkice*, Toruń 2006.

Źródła internetowe

- Deon.pl, <https://deon.pl/kosciol/serwis-papieski/papiez-seks-to-dar-bozy-a-nie-tabu-ma-dwa-cele-kochac-sie-i-powolywac-zycie,493533> [dostęp: 22.11.2020].
- Elle.pl, *5 rzeczy, które musisz wiedzieć, zanim założysz Tindera*, <https://www.elle.pl/artukul/5-rzeczy-ktore-musicie-wiedziec-zanim-zalozycie-tindera> [dostęp: 9.12.2020].
- Kordas A., *Badanie Zbigniewa Izdebskiego i Polpharmy Seksualność Polaków 2011*, <https://www.termedia.pl/mz/-Badanie-Zbigniewa-Izdebskiego-i-Polpharmy-SeksualnoscPolakow2011,5152.html> [dostęp: 3.12.2020].
- Krzak M., *Seksualność w starożytności*, <https://zwierciadlo.pl/seks/erotyka/seksualnosc-w-starozytnosci> [dostęp: 12.11.2020].

NEW MEDIA AND SEXUALITY – AN INTRODUCTION TO THE SUBJECT. SEXUALITY OF THE INDIVIDUAL AND ITS REFERENCES IN NEW MEDIA

Abstract

The article aims to define the concept of sexuality in the contemporary and historical perspective, as well as the concept of media itself. At the same time pointing to their division into traditional and new media. In addition, the article, based on examples of everyday social life, raises and discusses the impact of new media on the essence and understanding of sexuality in the 21st century.

Keywords: sexuality, new media, traditional media